

טיב הקהילה

משפטים
כ"ז שבט תשפ"ו

המסע לפר אופק ירושלים

זמן הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"ג	4:48
מוצ"ש"ק	6:03
ר"ת	6:42

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוזק"ש א'	8:22
סוזק"ש ב'	9:05
סוזק"ש א'	9:32
סוזק"ש ב'	10:01

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

גליון מס:

821

טיב המערכת

ועבדו לעולם

בבית הסוהר שבאחת המדינות היה המנהג בין האסירים כי האסיר שנמצא הכי הרבה שנים בבית הסוהר, הוא 'מלך האסירים', כולם חולקים לו כבוד, ואם יש איזה ויכוח או מריבה בין האסירים, הרי הם באים אליו לדין ועל פיו ישק דבר, כך התנהל הדבר שנים רבות, ובכל פעם שהיה האסיר הזקן משתחרר אחרי שסיים לרצות את עינו, או שהוא מת לפני כן, היה מתמנה במקומו האסיר הוותיק הבא בתור, והנה המלך באותה מדינה היה נוהג לחלק חנינה לאסירים ביום הולדתו, ופעם אחת ביום הולדתו נתן חנינה לזקן האסירים שבאותו בית סוהר, אבל אותו אסיר מסכן שבדיק ימים ספורים קודם התמנה ל'מלך האסירים' סירב לקבל את החנינה ולוותר על מעמדו הרם..

אומרת התורה: 'עבד עברי, שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי חנם'. ואם אמור יאמר העבד אהבתי את אדוני את אשתי ואם בני, לא אצא חפשי.. והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדוני את אזנו במרצע ועבדו לעולם', ורש"י מביא את דרשתו של רבי שמעון: 'אמר הקב"ה, דלת ומזוזה שהיו עדים במצרים כשפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות, ואמרתי כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם, ולא עבדים לעבדים, והלך זה וקנה אדון בעצמו, ירצע בפניהם'.

בימינו אין דין עבדות אבל יש הרבה עבדים... 'יצא אדם לפעול ולעבודתו עדי ערב' זו גזירה שנגזרה עלינו בחטא על, הדעת, ומאז עד היום כך דרכו של עולם, שאדם צריך לעמול כדי להשיג פרנסתו, אחד פחות ואחד יותר, אבל התמיהה עלינו, שאחרי שאדם כבר השיג כדי פרנסתו ועוד יש לו די מחסורו לו ולבניו אחריו, ועדיין יוצא לעמול קשה, והרי אנו ממש כאותו עבד ש'נקשר' אל התנאים הגשמיים שקיבל בבית אדונו ואינו יכול להשתחרר מהם ולצאת לחירות, אבל אם נתחזק באמונה ונזכור כי העולם הזה הוא פרוזודר לעולם הבא, אז נתמקד בעיקר ולא בטפל, 'כי לי בני ישראל עבדים - ולא עבדים לעבדים!'

(ע"פ: 'טיב התורה' - משפטים)

תמים תהיה עם ה' אלוקיך

ולפעמים יכולים לראות שדוקא אותה פעולה חיובית שהיתה נראית בעיני הבשר כסיבה לביטולה של תורה, היא זו שהיתה סיבה להעמידה על תילה, והא לכם סיפור הממחיש את הדברים.

היה זה כשדרשה ממשלת רוסיה שילמדו חכמות חיצוניות והשכלה בישיבת ולוז'ין, ואיימו על ראשי הישיבה שאם לא יצייתו לדבריהם יכופו על סגירת הישיבה. והיתה זאת גזירה קשה לישראל, כי היתה זו הישיבה היחידה שאליה נהרו בחורים מכל ערי ליטא וגלילותיה.

כיוון שכן נערכה אז אסיפה גדולה בה השתתפו כל גדולי ישראל שבאותה תקופה, ודנו כדת מה לעשות.

בין הבאים היו רבנים שנטו להציג בפני הממשלה פשרה אשר לפיה יצטרכו החורים ללמוד קצת עניני השכלה, כי אחרת יכריח השלטון לסגור את הישיבה ונמצא התורה בטילה מכל וכל.

אולם אחר שהעלו הצעה זו, ונשמעה באוזני רבה של בריסק הגה"ק רבי חיים זצ"ל, ועק מנהמת לבו שלא ללכת שלל אחר הצעה זו, כי חלילה לה לשיבה שמטרתה קודש להפוך את מהותה ולהביא את החורים לידיעות שליליות ופסולות. וגם אם יכריח השלטון לסגור את הישיבה אין בכך היתר. ולא הטיל הקב"ה עלינו את המלאכה דאוג להבטחתו שלא תשתכח התורה מישראל באמצעות איסורים.

דתו של הרב מבריסק אכן נתקבלה, וכשלא הסכימו ראשי הישיבה להחזיר את ההשכלה בקרב לומדי הישיבה הכריח השלטון לסגור את הישיבה.

אותו יום שהוצרכו לסגור את הישיבה היה יום קשה מאוד לישראל בכלל, ולבני הישיבה בפרט, כפי שמתואר בספרי דברי הימים ההם. אולם ברבות הימים הוכח שסגירת הישיבה הביאה לתוצאה הפוכה, כי היתה זו סיבה להרבות תורה בישראל, כי כתוצאה מכך נפתחו כמה וכמה ישיבות במקומות אחרים, וביניהם גם בליטא עצמה, והיתה רשת התורה פרוסה גם על בחורים שלא היה ביכולתם לנודד עד ולווי'ן הרחוקה מעיר מולדתם. ואילו היו שומעים לעצת הפשרנים מלבד מה שלא היו מוכים את החורים הרחוקים מוולוז'ין, גם היו מפסידים הרבה בחורים מוולוז'ין עצמה, כי כפי הידוע עשתה ההשכלה שמות בכרם ישראל, ושרפה כאש בנעורת המוני נשמות מישראל..

אז הוברר אין צדקה התורה באמרה (דברים יח, יג): 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך' וכפירש"י שם: 'התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואו תהיה עמו ולחלקו' ע"כ.

על האדם להתהלך בתמימות, ואסור לו לנטות מרצון השי"ת גם כשמכוון לטובתו של הקב"ה, כי הקב"ה כבר יודע מהי טובתו ומהי טובת האדם, ועל כן אין לו לחקור אחר העתידות ולחשוב חשבונות מה יהיה הגורל באם ישמע לקול ה', וגם אם נדמה לו שרעה תבוא באמצעות מעשיו הטובים, עליו לקבל את הדברים בתמימות, ורק אז נזכה להיות עמו ולחלקו, ולאחר מכן יווכח שמחשבתו לעוות דרכו לשם שמים כדי להשיג את מבוקשתו היתה עצת היצר, ולא היה זה שום אמצעי לטובה, ורק בזכות שלא קיים את עצתו זכה להיות לעמו ולחלקו.

וכי יזד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי למות: (בא, יד)

ופירש"י: מעם מזבחי - אם היה כהן ורוצח לעבוד עבודה, תקחנו למות: ...

מפרשי רש"י העתיקו הוספה למאמרו של רש"י והוא מדברי התוספות במסכת סנהדרין (דף לה: ד"ה שנאמר) שכתבו בזה הלשון: 'ואפילו אין שם כהן ראוי לעבוד את העבודה, נדחית', עכ"ל.

התוספות כתבו את דבריהם הלכה למעשה. ובפשוט נראה מדבריהם שגם אם נבוא לידי מקרה, שלא נשאר לפליטה מוצדק אהרן כי אם כהן זה שהרג את הנפש, ואם לקיימו בו משפט המוות תחבט עבודת בית המקדש, אין לנו רשות לשנות גזירת תורתנו הקדושה, ומחוייבים אנו להמיתו. גם אין לנו להמתין מלהמיתו עד שיעמיד בן אחר תחתיו, אלא תיכף ומיד עלינו לקיים בו מה שצונוה תורתנו הקדושה.

לאור דבריהם שזוהי המכוון בדברי הכתוב, ראוי לנו להתבונן למה הוצרכה התורה כלל להורות לנו דין זה, כי גם אם אמת הדבר שאם יקרה מִקְרָה הוזה תהיה זאת חובתינו, אין אנו צריכים לדעת הלכה זו, כיון שבפועל לא נבוא לידי מצב כעין זה. כי בודאי חפץ בוראנו שתהיה תורתו נצחית ושלא נבוא לידי מצב שלא נוכל שוב לקיים אחת ממצוותיו, ובהכרח שגם במצבים הגרועים ביותר ישגיח הקב"ה שישאר שריד לזרע אהרן, ולא תהיה ביטול לעבודת בית המקדש. [ואין להשיב על דברינו מה שרואים אנו במציאות שהשבית הקב"ה מאתנו עבודת בית המקדש בזמן גלותנו, כי עדיין אין זה בגדר מצוה שנתבטלה ונעקרה מן השורש, מאחר מובטחים אנו מפי הנביאים שבמהרה יבנה בית המקדש, ושוב נוכל לעבוד העבודה, אבל אם תהיה כליה ח"ו לשבת הכהונה תהיה מצוה העבודה בטילה לעולם, ולמצב כעין זה לא נבוא לעולם]. ואם הוראה זו אינה עתידה להתקיים למה ראתה התורה לנכון להודיעה?

יש להשיב שלא נאמרה הלכה זו אלא כדי שנשכיל לדעת על ידה יסוד וכלל גדול בעבודת השי"ת, הדנה לפעמים מוצאים אנו את עצמינו במצב שבראי שטחית נדמה לנו שאי אפשר שתהיה עוד תקומה לדת תורתנו הקדושה אם לא שנעבור על איזה מצוה חלילה. אמנם זוהי ידיעה שלא ניחא ליה להקב"ה, הקב"ה אינו זקוק שנהיה אנחנו 'אפסורופסים' לקיום דתו, ואינו חפץ שבסיבתה נעבור על אחת ממצוותיו. בכגון דא עלינו לבטוח בה' אלו קיונו שהוא כבר יעשה למענו וידאג לתוקף דתו וקיומה, וכבר אמר על כך רבן שמעון בר יוחאי (שבת קלח:): 'ח"ו שתשתכח תורה מישראל, שנאמר (דברים לא, כא) 'כי לא תשכח מפי ירעו', ואף שעלינו מוטל לעשות את ההשתדלות מצדינו כדי להקים דור של תלמידי חכמים, זהו רק מצד הרצון העליון שתהיה זה באופן טבעי, אבל במקום שיש צורך לעבור לשם כך על עבירה שוב אין זה הרצון העליון, ועל כן עלינו ללכת בתום ולטור מן העבירה ולבטוח בהבטחתו הנוכרת.

כדי להמחיש יסוד זה לימדה אותנו התורה את ההלכה הנוכרת, שגם כהן יחידי, אם נתחייב מיתה לשמים, אין מנוס מלהרגו על אף שאם נצטרך לקיים חובתינו תהיה זו סיבה לביטולה של מצוה אחרת לנצחיים, כי אין זו מחובתינו להעמיד את התורה בחטאים. ובמצבים כעין אלו עלינו לדעת שיעני האדם מוגבלים מלראות האיך יסבב הקב"ה תוקף לדתו.

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

ערכוני שיחות: 0534-100024

טיב הודעות

נכתב ע"י הר"ר מאיר רובינשטיין שליט"א

א. חכמינו ז"ל תקנו לקרות ארבע פרשיות בשנה מ"ח אדר עד ר"ח ניסן לזכרון ד' דברים.

פרשה ראשונה היא פרשת שקלים, וקורין אותה לזכרון מצות מחצית השקל שנתייבו ישראל ליתן לתרומת הלשכה בכל שנה עבור קרבן התמיד.

פרשה שנייה היא פרשת זכור, וקורין אותה כדי לזכור מעשה עמלק, וזמן קריאתה בשבת שלפני פורים, כדי לסמוך הקריאה למעשה המן שהיה מורע עמלק, וכדי להקדים זכירת מחיית עמלק לעשייתה, וכדכתיב "הימים האלה נזכרים ונעשים".

פרשה שלישית היא פרשת פרה אדומה, וקורין אותה בשבת שקודם פרשת החודש, שכן היה במדבר שריפת הפרה סמוך לניסן, כדי להוות בה את ישראל באפר החטאת מיד אחר הקמת המשכן, כדי שיהיו יטורים ויכולו לעשות הפסח בזמנו, ולכן קורין פרשה זו בכל שנה, להתפלל לפניו יתברך שגם עלינו יזרוק מים טהורים במהרה.

פרשה רביעית היא פרשת החודש, וקורין אותה בשבת הסמוך לר"ח ניסן, כדי לקדש חודש ניסן, דכתיב "החודש הזה לכם ראש חדשים", ומ"מ אין זה עיקר הקידוש, אלא עיקר הקידוש הוא בעת ראיית הלבנה שמקדשין אותו ב"ד, וקריאה זאת אינה אלא מדרבנן (מ"ב ריש ט"ו תרפ"ה).

ב. בעת קריאת ד' פרשיות ישמע הקורא כל תיבה ותיבה מתוך החומש בפנים, כדי שלא יפנה מחשבתו לבטלה ח"ו (ויטושה"ע שער המפקד פ"ג).

ג. אם אירע שלא קראו הפרשה מעניינו של יום אין לה תשלומין לשבת הבאה (מ"ב שם ס"ג). וי"א שפרשת פרה יש לה תשלומין בשבת הבאה שהיא פרשת החודש, ולאחר קריאת פרשת השבוע יקראו בספר אחר פרשת פרה עם ברכה לפני ולאחריה, ואח"כ יקראו בספר שליש פרשת החודש, ויאמרו ההפטרה של פרשת החודש (שבח"ל ח"ד ט"ו ע"א).

ד. אם שכחו לקרות אחד מן הארבע פרשיות, וזכרו אחר שכבר אמרו ההפטרה של סדר השבוע בברכותיה, מוציאין ס"ת וקורין בו הפרשה בברכה לפני ולאחריה, ויאמרו קדיש אח"כ, ומפטירין בלא ברכה לפני ולאחריה. ואם נזכרו באמצע הברכה שלפני ההפטרה לאחר שכבר אמר השם של תחלת הברכה, יגמור את הברכה ויאמר קצת פסוקים מהפטרת השבוע [כדי שתהיה לברכה מקום לחול] בלא ברכה אחריה, ויצאיו ס"ת וקורין בו לאחד מענינו של יום, ואחר ברכה אחרונה יאמר קדיש, ויקרא הפטרה בלא ברכה לפני, אבל הברכות שלאחריה מברך. ואם נזכרו מיד אחר שבירך ברכה אחרונה על התורה, יוציא ס"ת אחרת ומניחין אותה אצל הראשונה, ויאמר קדיש, ואח"כ קורין עולה אחר שיקרא מענינו של יום, ויקרא ההפטרה בברכותיה (מ"ב שם ס"ב).

ה. אע"פ שבשאר שבחות אם נמצא טעות בס"ת בשעת קריאת המפטיר אין מוציאין ס"ת אחרת, מ"מ בשבת של ארבע פרשיות שקריאת המפטיר הוא לחובת היום, אם נמצא טעות בשעת קריאת המפטיר מוציאין ס"ת אחרת (מ"ב ס"ג קמ"ג ס"א).

ו. מעיקר הדין קטן עולה למפטיר בד' פרשיות (הרמ"א סי' רפ"ב ס"ד), שהרי הש"ץ שהוא גדול קורא ומשמיע לציבור ומוציאין ידי חובתן, ויש מחמירין בדבר שאין קורין לקטן לעלות למפטיר בד' פרשיות, וכן נוהגין (מ"ב סי' רפ"ב סק"ג וביה"ל שם ד"ה א' בד').

ז. נוהגין לומר יוצרות בשחית של ארבע פרשיות, ובפרשת שקלים ופרשת החודש אומרים יוצרות גם במוסף (מ"ב סי' תרפ"ה ס"ב).

ח. נכון שבכל הפרשיות ראוי למדקדק בדבריו לכיון דעתו ולשומעם מפי הקורא (שם ס"ב).

ט. בכל ארבע פרשיות אין מוזכרין נשמות ואומרים צו"צ במנחה. ולענין אב הרחמים כתב בא"ר בשם הגמ"ר ד"ל בהם אב הרחמים, ובר"מ בשם מהר"ל משמע דאין אומרים בהם אב הרחמים וכן העתיק בדה"ח (מ"ב סי' תרפ"ה ס"ה).

פרשת שקלים

י. מה שקורין אותה בשבת זו, מפני שבאחד באדר היו משמיעין

על השקלים כדתנן בריש מס' שקלים, והטעם מפני שאז הוא תחילת השנה לענין זה שיש להביא קרבנות הציבור מתרומה חדשה, ולכן היו משמיעין באחד באדר להביא שקליהן כדי שיהיו מוכנין לר"ח ניסן. ואף אנו קורין פרשת שקלים בזמן הזה כדי שיהיו משלמים פרים שפתינו לזכרון זה (ערוה"ש שם ס"ב, מ"ב ס"ב).

יא. ר"ח אדר הסמוך לניסן שחל להיות בשבת, קורין פרשת שקלים שהיא כי תשא, עד ועשית כיוור נחשת, ומפטיר, ויכרות היהודי.

יב. ומוציאין שלשה ספרים, באחת קורא פרשת השבוע ששה אנשים, ובמקום שנהגו להוסיף מוסיפין,

ובשני של ראש חודש, ומתחילין ובימים השבת, ומניחין ספר תורה השלישית אצלה ואומרים חצי קדיש,

ובשלישי קורא מפטיר בפרשת שקלים (שול"ע שם ס"א ומ"ב ס"ד ק"ה).

יג. אם אחר שגמר פרשת השבת טעה ולקח הספר תורה שהיתה מגוללת על פרשת שקלים, ובירך לפני ההתחיל לקרות, יסיים בפרשת שקלים, ואח"כ להעלה בספר תורה השלישית למפטיר יקרא עמו בפרשת ראש חודש, וההפטרה יאמר השמים כסאי, מאחר שבקריאת התורה נסתיים מענין של שבת וראש חודש (מ"ב ס"ה).

יד. אם שכחו ולא קראו פ' שקלים, מוציאין ספר תורה וקוראים פ' שקלים בברכה לפני ולאחריה, ואם לא נזכרו עד אחר שבת אין לו תשלומין (רמב"ם ס"א).

טו. בערב שבת שקלים יפירש עשרים ושש פרוטות לצדקה, כמנין שם הוי"ה ברוך הוא, ובראש חודש אדר יפירש שלש עשרה פרוטות כמנין אחר, והם כנגד שלשה פעמים אחר, נגד שלשה תרומות שהיו תורמין, ועל ידי כן יצאל מל"ט קללות, ויזכה לט"ל של תחיה (מעשה הצדקה דף קכ"ט אות מ"ה, מ"ח סי' ל"א ס"ב).

טז. קודם קריאת פרשת שקלים יאמר האדם בשמחה עצומה לשם יחוד וכו' הריני מוכן לשמוע קריאת פרשת שקלים שנכתב בתורתנו הקדושה כמו שתקנו לנו חז"ל (ויטושה"ע שם).

יז. בשל"ה כתב שאף אם ארבע פרשיות הן דרבנן, יש לזוהר בהן יותר מפרשיות של כל השנה (א"ר ס"ב ק"ה).

טיב הבנין הטעם שענין 'נעשה ונשמע' נאמר רק בסוף פרשת משפטים

'מימנו אש רת למו', ונאמר עוד (ירמיה כג, טז) 'הלוא כה דברי כאש נאום ה'... ולבאורה יש להבין לפי זה, מה שייך לגבי התורה הקדושה ענין 'מחצית השקל'.

ועל פי מה שנתבאר יובן שפיר, כי אכן קיבלנו את התורה הקדושה באופן שהיא מחולקת לשתי חצאים, שהרי עשרת הדברות הכוללים את כל תרי"ג מצוות התורה (רש"י שמות כה, יב) נכתבו בשני לוחות, בלוח הימני נכתבו המצוות של בין אדם למקום, ובלוח השמאלי נכתבו המצוות של בין אדם לחבירו.

והנה המחצית הראשונה מוטבע של אש התורה - המצוות של בין אדם למקום, מקיימים רוב ככל ישראל בהידור ובדקדוק רב, וציונה הקב"ה ששני ישראל יביאו 'מחצית השקל' תרומה לה', היינו שייחורו מכאן ואילך לקיים גם המחצית השנייה מוטבע של אש התורה - המצוות של בין אדם לחבירו, ויקיימו גם אותם בהידור ודקדוק רב. שהרי שניהם מפי רועה אחד נאמרו, שני חלקי התורה קיבלנו בבת אחת במעמד קבלת התורה בהר סיני, ויש לנו לקיים כל חלקי התורה באותה הידור ובאותה זהירות רבתי.

ונמצא שפרשת משפטים ופרשת שקלים, שניהם רומזים על ענין אחד ממש, 'מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני', כשם שהמצוות של בין אדם למקום קיבלנו בסיני במעמד קבלת התורה, ואנו נוהרים בהם עד מאד, כך המצוות של בין אדם לחבירו האמורים בפרשת משפטים, קיבלנו בסיני במעמד קבלת התורה, ויש לנו להזיזם גם בהם עד מאד.

יעזור השי"ת, שנוכח שיהיו כל רכושנו וממונינו כשרים ללא שום חשש איסור, ונוכח להישמר מכל ממשל בין במצות שבין אדם לחבירו ובין במצוות שבין אדם למקום, אמן.

שהם כתובים על שתי לוחות, על לוח אחת נכתבו חמשת הדברות של המצוות של בין אדם למקום, ועל הלוח השני נכתבו חמשת הדברות של המצוות של בין אדם לחבירו.

אך סוף סוף תורה אחת היא, וקיבלנו שני חלקי התורה בידד במעמד אחד בהר סיני, שהרי זכינו לשמוע כל עשרת הדברות במעמד קבלת התורה, גם חמשת הדברות של המצוות של בין אדם למקום, וגם חמשת הדברות של המצוות של בין אדם לחבירו. וכמו כן משה רבינו הוריד לנו תמיד שני הלוחות כאחד, הן בלוחות הראשונות והן בלוחות השניות, וכל זה בא ללמדנו ששני הלוחות שקולים כאחד הם, ויש לנו להזיזם באותה מידה ובאותה אופן הן במצוות של בין אדם למקום, והן במצוות של בין אדם לחבירו.

השייכות בין פרשת משפטים לפרשת שקלים

מטבע של אש - אש התורה

ועל פי זה יבואר לנו בטוב טעם ודעת, הטעם שסיבבה ההשגחה העליונה, שברוב השנים חל 'פרשת שקלים', השבת הראשונה של הארבעה פרשיות, דווקא בשבת פרשת משפטים. והנה בפרשת שקלים כתיב (שמות ל, יג) "זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש וגו' תרומה לה'", ופירש"י על פי דברי המדרש (במדבר רבה יב, ג) וזה לשונו: "זה יתנו - הראה לו כמין מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל, ואמר לו, כזה יתנו".

'מחצית מטבע של אש התורה' רומז למצוות של בין אדם לחבירו

ואיתא בספ"ה ק"ק שפת אמת (תרומה תרס"ג) ש'מטבע של אש' רומז על התורה הקדושה הנקראת 'אש', כמו שנאמר (דברים לג, ב)

ולכאורה הוא תמיהה עצומה, למה הקדים הכתוב את המאוחר, לספר על עצם מעמד קבלת התורה ועשרת הדברות, ורק לאחר מכן בסוף פרשת משפטים מספרת התורה הדברים שכבר היו עוד לפני מעמד קבלת התורה, שכלל ישראל אמרו "נעשה ונשמע" כמו שנאמר בהמשך הפסוקים (שמות כה, ז) "ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע", ועוד ועוד ענינים שהיו לפני מתן תורה. ודבר זה אומר דרשוני, מדוע נכתב כל זה רק בסוף פרשת משפטים, ולא במקומה בפרשת יתרו לפני מתן תורה.

רק נתכוונה התורה להשמיענו גדול חשיבות ומעלת קיום המצוות של בין אדם לחבירו, שלא נחשוב חלילה, שכבר אפשר להיקרא ולהיחשב יהודי חרד וירא ה' על ידי קיום המצוות של בין אדם למקום גרידא, ואילו במצוות של בין אדם לחבירו, כבר יש מקום להקל חלילה, ולעשות בה איש הישר בעיניו.

לכן דווקא לאחר כל הדיני ממונות שבסדר משפטים, חוזר הכתוב לענין הראשון של קבלת התורה, לספר מה שהיה לפני מתן תורה, שכל כלל ישראל קיבלו עליהם לקיים כל תרי"ג מצוות התורה, ועל כל המצוות ממש אמרו כולם כאחד "נעשה ונשמע".

ונמצא שבאותה הזדירות שכל בני ישראל נוהרים בקיום המצוות של בין אדם למקום בכל פריטיהם ודקדוקיהם, באותו אופן ממש יש להזיזם גם בכל פריטי הדינים של בין אדם לחבירו המבוארים בפרשת משפטים, כי הם הם גופי תורה, ושיון בחומרתן כדברים שבין אדם למקום, שהרי גם על המצוות שבין אדם לחבירו אמרו כל ישראל כאחד "נעשה ונשמע".

בלוח הימני נכתב המצוות שבין אדם למקום, ובלוח השמאלי נכתב המצוות של בין אדם לחבירו

ואף על פי שקיבלנו את עשרת הדברות באופן

בריש פרשתנו כתיב (שמות כא, א) "ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם, כי תקנה עבד עברי וגו' ופירש"י, "ואלה המשפטים" - כל מקום שנאמר 'אלה' פסל את הראשונים, 'ואלה' מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני, אף אלו מסיני.

הטעם שתיכף אחר קבלת התורה נצטוו בראש בראשונה דיני ממונות דייקא

כבר ארכינו המפרשים לבאר, מדוע תיכף אחר מתן תורה בפרשת יתרו, התחיל ללמד דייקא ההלכות ודיני ממונות השייכים לחלק חושן משפט. הרי לכאורה היה מן הראוי להתחיל תחילה במצוות שבין אדם למקום, ובהלכות השכיחות שבאורח חיים הנוגעות למעשה מדי יום ביומו, ומדוע הקדים את ההלכות שבין אדם לחבירו.

ומבאר הכלי יקר, שהכתוב בא להורות בזה, שההקדמה והתנאי לקבלת התורה היא, שיקיים האדם גם את הדינים הנוגעים לבין אדם לחבירו, ולידע ולהודיע כי שיהיה חשיבותן למצוות שבין אדם למקום, כי כולן נאמרו מפי הגבורה בסיני. ואדרבא דרך ארץ עוד קדמה לתורה, ועל כן התחיל תחילה ללמד את ישראל אורחות חיים בהלכות דיני ממונות, כי הוא קודמת לגופי תורה.

גם על המצוות של בין אדם לחבירו אמרו בני ישראל כולם כאחד "נעשה ונשמע"

ואימרא נעימה שמעתי בזה, והנה בסוף פרשתנו, לאחר שהתורה משמיענו בארובה כל ההלכות והדינים שבין אדם לחבירו, חוזר הכתוב לספר על מעמד הר סיני וקבלת התורה, 'ואל משה אמר עלה אל ה' (שמות כה, א), ופירש"י, 'ואל משה אמר עלה' - פרשה זו נאמרה קודם עשרת הדברות, ובארבעה בסיון נאמר לו 'עלה'.

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם". פירש רש"י: "כל מקום שנאמר 'אלה' פסל את האשונים, 'ואלה' מוסיף על הראשונים".

דורשי רשומות רמזו כאן על שמחת חודש אדר דן, אשר מריבם בו בשמחה, על פי מה שאמרו רז"ל (ויטא פו). שבתשובה מראה ודונות נעשו לו כשגגות, ובתשובה מאהבה נעשים כזכויות.

אך 'ואלה' - ראשי תיבות ל'יהודים ה'יתה א'ורה, זהו אור התשובה מראה ללא השמחה והאהבה, שבה פוסל את עוונותיה הראשונים שלא ייענש עליהם, אחר שנהפכו לו לשגגות, אבל עדיין אינם נוספים לו לזכויותיו.

שמחתו הגדולה בתורתו ובעבודת קדשו של מורנו ורבינו הגה"צ רבי לוי הכהן זצוק"ל בעל "מעדני השולחן", היתה ניכרת תמיד על פני קדשו. הוא הגבר אשר היה מלא שמחת חיים, וחוט של חן וחסד נסוק על פניו, כטבעם של בני ירושלים של מעלה.

כמו שכתב בצוואתו המופלאה שהתפרסמה אחר פטירתו, וז"ל (אות ס"ק ט): "אבקש לא להצטער יותר מראי, אלא כמו שכתוב בגמרא (מוע"ק כז): ג' ימים לבכי, ד' ימים לאבל - היינו להצטער בלב, ואחר כך מה שאפשר לעשות לתקון נשמתו יהיה לרצון".

בשנות זקנותו של כבוד אאמור"ר זצוק"ל התלוויתי עמו מפעם לפעם לתפילה בבית הכנסת העתיק 'שומרי החומות' שבבתי אונגאריץ, עם קצב מקום תפילתו יותר משישים שנה. והיה זה חזון מרגש בכל פעם מחדש לראות את גודל שמחתו בכל ענייני 'אמן', שהיה שמח על כך כמוצא שלל רב! ועל אף זקנותו וחולשתו היה עונה תמיד 'אמן' בקול רם שנשמע יותר מכל המתפללים הצעירים...

בשנות זקנותו של כבוד אאמור"ר זצוק"ל התלוויתי עמו מפעם לפעם לתפילה בבית הכנסת העתיק 'שומרי החומות' שבבתי אונגאריץ, עם קצב מקום תפילתו יותר משישים שנה. והיה זה חזון מרגש בכל פעם מחדש לראות את גודל שמחתו בכל ענייני 'אמן', שהיה שמח על כך כמוצא שלל רב! ועל אף זקנותו וחולשתו היה עונה תמיד 'אמן' בקול רם שנשמע יותר מכל המתפללים הצעירים...

בעת שישבנו "שבעה" אחר פטירת אמי מורתי מרת מיכלא איטא ע"ה, היתה אחותי תבלחט"א בוכה ומבכה מאוד, אחר שנפטרה בפתאומיות ולא היינו מוכנים לזה כלל, בבוקר הלכה לביקור אצל הרופא ובערב הסתלקה בחטף. והנה אחר שעבר יום השלישי לפטירתה, וראה אבא זצ"ל שעדיין ממורת היא בכבידותה, ניגש אליה וביקשה להפסיק לבכות, כי אנו צריכים לשעבד את רגשותינו על פי דת תורתנו הקדושה, ומכיון שנפסק בהלכה (וי"ד סי' שצ"ד ס"א) שנתנו שלשה ימים לבכי, אין להוסיף יותר בבכי!

מורנו ורבינו הגה"צ רבי לוי הכהן רבינוביץ זצוק"ל

לרגל יומא דהלולא רבא של מורנו ורבינו הגה"צ רבי לוי הכהן [בן הגה"ק המקובל רבי גמליאל] רבינוביץ זצוק"ל (כב) [ולדבקה בו - הדבק השולחן], אביו של יבלחט"א רבינו הגה"צ שליט"א, שיחול השבוע ביום החמישי ב' אדר (גלבי"ע ב' אדר תשע"ה) - נבואה נא בזה להתדבק בשולי גלימת קדשו, ולקיים בזה מצות (דברים יא, כב) "ולדבקה בו - הדבק בתלמידי חכמים" (כתובות קיא). נרדה נא לגנו הנעים לרעות בגנים וללקוט שושנים, מתוך מעיינותיו הרבים של בנו הגדול רבינו הגה"צ שליט"א, שזכרו להטור לא ממש מפיו, ומלמדנו תדיר להועיל ללמוד מאורחות קדשו בעבודתו הקדושה בתורה ותפילה ויראת שמים ומידות טובות וישרות, בעוונה נפלאה והצנע לכת. כדרך שאמר רבי שמעון בר יוחאי זי"ע לתלמידיו (גיטין י"ט): "בניי, שנו מדותי, שמדותי תרומות מתרומות מידותי של רבי עקיבא" עי"ש. - ובהתעוררות זכרון קדשו באתערותא דלתתא יתעורר זכרו גם באתערותא דלעילא להמליץ טוב עלינו ובעדנו לטובה ולברכה - אמן ואמן.

להוסיף בכיה יותר משיעור שנתנה תורה, כמ"ש שם בפירוש בעלי התוספות. ועיין בספר חסידים (סימן רל"ו) מעשה נורא באחד שהיה מצטער למת יותר מדי.

כך היה טבעם ואופיים של נקיי הדעת בירושלים של מעלה, צדיקים יראים ושלמים, שכל עצם שורשי רגשותיהם הבכיה וגם השמחה, וכל תחושותיהם, כולם מכוונים ומנוטים על פי רצון של תורה הקדושה. ואין להם בכל עצם חייהם עלי אדמות כי אם רצון התורה, ורצון הכורא ברוך הוא!

דוגמא מיוחדת היתה לנו בדמות דיוקנו של אבינו ורבינו זצוק"ל, בשמירת מידת ההשתוות הטבעה בליבו, בזמני השמחה שבמשפחה. שעת היותו עומד בראש השמחה, נזר צפירת תפארת המשפחה כולה, ומנהיג ומכוון בכל סדרי חגיגות השמחה. - עם כל זה לא היה מוותר על קצו של יו"ד בקיום ההלכה הצרופה בכל פרטיה ודקדוקיה.

ובכך היה נותן דוגמא חיה ובהירה של חיי איש יהודי בקיום תכלית חובתו עלי אדמות, והיה מקפיד בכל ענין בדקדוק קלה כבחמורה במסירות נפש, ללא שום קולות.

שנה אחת בשנותיו האחרונות היה בירושלים עיר הקודש חורף קשה במיוחד, והיו כמה ימים של שלג גדול וקשה ש'סגר' את כל העיר, ורבים נשארו 'תקועים' בתוך בתיהם. אך לא איש רבני לוי הצדיק יותר על תפילה בציבור ועל הליכה לבית הכנסת! הוא לא וויתר לעצמו כלום, ודרש מבניו לקחת אותו לבית הכנסת מדי יום ביומו, בתוך השלג והקור הקשה. אנו חששנו מאוד לשלמו, כידוע שבימי הזקנה והחולשה צריך זהירות יתר בענייני 'צינים פחים' (כתובות ל), אבל הוא טען שלא בא בחשבון לוותר על שום תפילה בציבור בבית הכנסת!

שמחנו כמובן לקיים את רצונו, ואף שהיה זה 'מצע' לא פשוט, פילסנו דרכנו בקושי מתבוססים בתוך השלג, ונשאנו אותו כך אל בית הכנסת, אף שהיה הדבר קשה לו מאוד, ובימים מסוימים היה כרוך אף בסכנה גדולה.

כשרואים דמות שכוונו של חיים מלאים מסירות ואהבה ושמחה גדולה בעבודת אלקים, הרי אין לך 'ספר מוסר' חי כזה, שממנו אנו למדין דרכי חיים של שמחה וחיות קודש בתורה ובמצוות, שמתוך שמחה של מצוה כזו מתקשר האדם בדבקות אלקים חיים, ללכת בדרכי אבותינו ורבותינו ולעשות כמעשיהם.

דודי הגה"ח רבי אהרן קרול זצ"ל היה מקני חשובי חסידי גור, והסתופף בצל קדשו של כ"ק האדמו"ר בעל "בית ישראל" מגור זצוק"ל [יו"ד השבוע ב' אדר].

זכורני כד הוינא טליא, ילד כבן שנים עשרה, התארחתי אצלו בביתו בשבת קודש, וכשפנה ללכת אל ה'טיש' בגור הבעתי את רצוני להצטרף עימו ללכת לחזות בעריכת שולחן הטהור של הרבי מגור. אמר הדרו, על כך צריכים אנו קודם לשאול את פי אבין, אם הוא מסכים בדבר. ופנינו שנינו אל בית אבי מורי זצוק"ל שהיה קרוב מאוד, מאחר שהיינו שכנים קרובים בשכונת 'בתי נייטיץ' הוותיקה. תיכף כשמע אבי את מבוקשי, שמח מאוד בדבר, ואמר: בוודאי ראוי שתלך, ותשאוב לנפשך שמחה וחיות קודש, ובכך תקבל 'חמימות' [וארעמקייט] בעבודת השם יתברך. ואף לדודי שלקח אותי עימו הורה בפה מלא, ואמר שיש לו מכך עונג רב, ונראה על פניו אושר גדול על שרואה את בנו 'מבכש' וצמא לתורה ועבודה.

ואכן נטלני דודי עימו בשמחה, ובדרכנו הרחיב בדבר התקשרות הצדיקים, שבכל הדורות היו תלמידים וחסידים קשורים בעבודתו של אהבה עם רבותיהם. ואף הוסיף ואמר לי, כנראה שיש לך 'נשמה חסידית' [א'חדישע נשמה לע], ולכן נמשך אתה בהתלהבות לחסידות, שתחדיר בך ערלכקייט, ערנסקייט, ואיירילקייט! [יראה, רצינות, ועדינות]. והרבה למדתי ממנו באותה שבת, כאשר היה מלמד לי ומראה לפני על מה להסתכל, וכיצד להתבונן, והיה מטעים לי בכל דבר ודבר לפי ענייני, ויצאתי משם ברכוש רוחני רב. [ברבות הימים נמצא היארעייט של שני גדולי עולם הללו, בעל "בית ישראל" מגור, ובעל "מעדני השולחן", באותו יום ב' בחודש אדר].

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשיחחו ומערכת ע"י הקוראים

'פקק הצלה'

פעם בכמה שבועות עורכים בביתי קנייה מרוכזת באחד הסופרים הגדולים והזולים, וכאשר מגיע המשלוח לבית, אני כבר מחכה למטה לעזור ולהוריד ולהעלות לבית את כל הקנייה.

מפאת גילי, אני ברוך ה' מוצא תמיד בהשגחה פרטית כמה בחורים נמרצים שעוזרים לי בשמחה.

הפעם קרה לי דבר לא נעים בכלל: אשתי התקשרה אליי ואמרה שהיא כבר בדרך הביתה עם הטנדר המלא בקנייה הגדולה, ואני בכלל לא הייתי בבית באותה עת. הייתי ברכב בדרך הביתה. התפללתי לה' שיציל אותי מהמצב הלא נעים. הלוא אם היא תגיע הביתה ואני לא שם לעזור לה, היא עלולה להיות חסרת אונים בלי עזרה בכלל!!! תפילה מעומק הלב ובקשה מהנהג שינסה להודרו עד כמה שהוא יכול בדרך הטבע ובתקווה שלא מדובר בתפילת שווא.

סוף סוף אחרי דקות מתוחות הגעתי לחניה ולא מצאתי את הטנדר עם הקניות.

התקשרתי בבית לראות ולברר היכן הטנדר עם המשלוח, והיא השיבה: "אל תשאל, אנחנו תקועים כאן ממש ליד הבית של הובל או משהו דומה חסם את הכביש..." נשמתי לרווחה והודיתי לה' על הפקק שלה שהציל אותי ואת שלום ביתי...

בינתיים הגיעו שלוש בחורים מחו"ל שרצו להתייעץ איתי, והם סחבו חיש קל את הקנייה המרובה ישר לבית.

פתאום ראיתי שפקקים זה לא תמיד דבר רע, לפעמים זה מציל את השלום בית של יהודי!!!

מ"ח חנוכה

המעניין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס פקס: 15326517922 או: o.y.wines@gmail.com

ברננה לבתי צדיקי ירושלים עיר הקודש, ולקיים מצות קבלת פני רבו ברגל. היה זה שבילנו שמחה מיוחדת והזדמנות פז לראות ולהטיט מקורב בקדושתם וצדקתם של גדולי ירושלים, ולקבל לקח מפייהם. שוה נכנס וחודר בלב ונפש הנערים בקטנותם, כראיתא ברש"י ז"ל פרק במה מוילקין (שבת כא): "גירסא דינקותא - מתקיים יותר משל זקנה".

וכך היינו מתלווים אליו בביקורי חג בבית הגאב"ד, ובבית רבותינו האוונים הצדיקים חביי הבית דין צוק העדה החרדית דפה, וכן בשאר בתי הצדיקים הקדושים שבירושלים.

רבים מתלמידיו למדו ממנו מנהג נאה זה, כיצד לחגוג את שמחת הרגל, ואימצו לעצמם 'טיוול' נעים זה, ללכת בימי החג לחזות בנועם עבודת הצדיקים ולבקר בהיכלם, אף אלו שאינם ה'רבי' שלהם דייקא. - כי על ידי שרואים התלהבות ודביקות הצדיקים, ושומעים בקשב דברי אלקים חיים הנשפעים מפי קרשם, מוסיפים כוח וחיל בעבודת השם, ומתעוררים בסור מרע ועשה טוב, לדעת את הדרך אשר ילכו בה כראוי וכיאות.

וסיפר לי אחד החכמים שבביתם לא היה אביהם משקיע הרבה בדברי מוסר והוראות מעשיות, ורק בזאת הקפיד אביהם מכל משמר, להשריש בילדיו חייוק גדול והתקשרות בגדולי ישראל, ובמיוחד ברב המרא דאתרא גאב"ד ירושלים לדורותיהם, והיה די בזה להמתיק לחיך ילדיו את עריבות מתיקות התורה הקדושה, ולהשריש בהם ערך כבוד התורה שיש להעניק לחכמי התורה והוגיה. - ובכך זכה להעמיד דורות ישרים מפוארים, בנים ובני בנים שכולם תלמידי חכמים יראים ושלמים, ומהם שיושבים על מדין בהרצבת התורה.

הנבואה של אותו חייט. הוא נסער עד מאוד, על ה'תגלית' הגדולה שנגלתה לפניו, הנה אין זה 'חייט' פשוט כל כך, כפי שהוא נראה בעיני ההמון, מדובר כאן בצדיק נסתר! לא פחות מזה, בעל רוח הקודש!

בהתרגשותו הגדולה ניגש בחשאי אל הרב הגדול של בית הכנסת, ומפה לאוזן סיפר לפניו את כל אותו המעשה. הוא הורה והתווה על חטאתו אשר חטא בהוצאת המזוזה, אבל הוסיף מיד שמעו יצא מתוק, חייט תמים זה שבעירנו יש בו תכונה מופלאה ביותר, שכן על ידי זה נודע לנו על 'צדיק נסתר' בעל רוח הקודש השוכן בקרבנו, בדמות אותו חייט.

הרב הצדיק שהכיר היטב את החייט רבות בשנים, וכבר תהה על קנצו המפואר מימים ימימה, הסביר לו נעדר המרגוש, שאין הדבר מוכרח שמדובר כאן באיש 'צדיק נסתר'. רק אסביר לך את פשר הדבר, חייט תמים זה שבעירנו יש בו תכונה מופלאה ביותר, שמלבד יראתו השלמה מכל נדנדוד חטא ועוון, על פי הבנתו ומדרגתו, יש בו גם אהבה עצומה להשם יתברך ולתורה ומצוותיה, ומרוב שמחת לבבו בפנימיות בכל דבר שבקדושה, הוא זכה להרגשה נפלאה ותחושה יתרה בכל דבר שבקדושה. וכבר היו לי עימו בעבר כמה בדיבורים כיוצא באלו, שזכה להרגיש בתחושתו הדקה בדברים נסתרים, ולכן אין זה פלא שגם כאן היתה תחושתו ברורה ולא נמשכה ידו לנשק מזוזה שאינה קיימת...

התפעלותו של הבחור ממקרה זה של החייט היתה גדולה ועצומה, הוא השתומם מאוד לראות ולהיווכח שיש בדורנו יהודים קדושים כל כך, שזרוב אהבתם ושמחתם בתורה הקדושה איברייהם נמשכים מעצמם לעשות רצון קונם.

כענין שמצינו באברהם אבינו ע"ה בעקדה, שנאמר בו (בראשית כב, י'): "וישלח אברהם את יצחק את המאכלת לשחט את בנו". ופירשו בספרים הקדושים, את אריכות הלבבות והתפתלותו 'וישלח אברהם את ידו' שלכאורה כל זה לא מייטרא, ולא היה לו לומר כי אם 'ויקח אברהם את המאכלת'.

אך ידו הקדושה של אברהם אבינו לא אבתה לעשות פעולה זו של לקיחת המאכלת, שכן בגודל קדושת איבריו המזוככים לא היו מסוגלים לעשות ולפעול כנגד רצון הבורא ב"ה, והרי פעולה זו לא נכללה במצוות העקידה, שלא נצטווה כי אם להעלותו ולא לשוחטו, לפיכך היה צריך אברהם להילחם כנגד ידו לפעול את פעולתו, וזאת נרמז באריכות לשון 'וישלח אברהם את ידו'. - וכיוצא בדבר היתה ידו של אותו החייט מסרבת להישלח לנשק את המקום שהיה ריק ממוזתו.

בעקבות טיב אותו מעשה נפלא, נכנסו בליבו של הנער הרהורי תשובה וחרטה, הוא חזר בהדרגה אל צור מחצבתו, עזב את כל תעלוליו הרעים, והכניס את כל ליבו ונפשו בתורה ויראת שמים, עד שנעשה בעל תשובה גמור ירא אלקים מרבים, וזכה להעמיד את ביתו ביסודות תורה וקדושה לשם ולתפארת. וכל ימי חייו היה משתדל עד מאוד במצוות המזוזה הקדושה, אחר שהתברר לו שלא כמו שחשב מתחילה שמעו יצא מתוק כיוצא באלו, 'צדיק נסתר', אלא נודע למרעו שמעו יצא מתוק אחר, להחזירו בעצמו בתשובה שלמה, ב'טיב ההשגחה' העליונה. - הוא פתח 'גמ"ח מוזות', וכל מה שנצרך בענייני המוזות ותיקונם היה עושה ומעשה בלב שלם ובשמחה גדולה, כשהוא חש 'הכרת טובה' מיוחדת למצוות המזוזה שהשיבה אותו אל חיק אביו שבשמים.

התורה והמצוות. פעם נכנס לבית הכנסת נכבד בעירו, וברצותו לחמוד לצון כדרכו הרעה, תלש את המזוזה הגדולה הקבועה בפתח הגדול של היכל התפילה, פתח את נרתיק בית המזוזה, ורצא משם את המזוזה הקדושה, ושוב החזיר את בית המזוזה כשהוא ריק... וקבע אותו בחזרה במקומו, כדי שכל היהודים הנכנסים ובאים ינשקו את הנרתיק הריק, וכך יוכל ללגלג ולשחוק מהם כשיראה לחבריו הפוחזים את מה המתפללים מנשקים...

נעמד לו הבחור הסורר וחבורתו נחבאים מן הצד, לחזות ב'תעלול' הקונדסי שעוללו כאן בבית הכנסת, בשחוק מרושע הראה לאחוזת מרעהו, פורקי עול כמוהו, כיצד נכנסים ויוצאים האנשים בפתחו של בית הכנסת, מניחים את ידיהם על המזוזה, ומנשקים נרתיק ריק...

והנה אתא ובא, איש יהודי חרד ושלם, חייט פשוט צנוע ושקט, הוא התקרב אל בנין בית הכנסת פסיעה אחר פסיעה, והבחור 'אותה' לחבריו להביט במזוזה המשעשע, איך החייט ה'צדיק' הזה ינשק כאן עץ בעלמא...

ברם להפתעתם והשתוממותם, החייט הקפיד לנשק בחמימות כל מוזה ומזוזה שברכיו, הן בפתח הבנין והן בפתח המדרגות והלובי, אבל דווקא בכניסתו אל היכל בית הכנסת הגדול, לא שלח את ידו, ולא נישק את המזוזה כלל, רק המשיך ונכנס כך אל מקומו הקבוע שבבית הכנסת.

הדבר היה לפלא גדול בעיני הנער וחבר מרעיו, וגם קצת 'הרס' לו את תעלולו המוצלח...

ניגש אפוא הבחור אל החייט, ושאל אותו בתמימות מעושה: אמור נא לי יהודי יקר, שמת לי לב שבכניסתך ניגשת לכל מוזה ומזוזה ונישקת אותה בכל לב, אבל כשנכנסת אל אולם התפילה דווקא לא נישקת את המזוזה הקדושה, מדוע נשתנה מוזה זו משאר המוזות!?

אינני יודע, משך החייט בכתפיו, ואמר בתמימות, משום מה לא נמשכה ידי אל המזוזה הזאת... אין לי הסבר הגיוני בדבר, זו היא תחושה והרגשה בלבד!

אולם הבחור הליצן שידע היטב והבין בדיוק את פשר אותה תחושה, שהרי אין כאן מוזה כלל... התפעל עד מאוד מתחושת

ולמדנו מכאן לימוד מוסר, לאחזינו בני ישראל כשרים והגונים, אשר יוצאים לטיולים בחג עם הילדים. - שאף כי נפסק שראוי לקיים מצות 'ושמחת בחגך' אצל כל אחד מבני הבית בדבר הראוי לו וגורם לו שמחה, כמבואר בגמרא פרק ערבי פסחים (פסחים קט, ט), ואחד הדברים הראוי לילדים הוא הטיול. - מכל מקום למה לנו לקחת אותם ליגן החיות... וכי לא עדיף לקחת אותם לגן הצדיקים הקדושים, לחזות בנועם זיו עבודתם הנאצלת! והרי זה מחזק את הילדים מאוד, ונשרש בהם לדורי דורות, ובפרט כשניגשים עמהם לבקש ברכה מפי הצדיק. והדבר בדוק ומנוסה, שבכך שורה על נפש הילד השראה עצומה, שלא תשכח ממנו לעד.

אבי מורי וצוק"ל היה מקפיד תדיר ללכת ולהשתתף בשמחת של כל קרובי המשפחה, גם אצל קרובים רחוקים יותר. ואמרו עליו שהוא 'איש השמחה' שאינו מפסיד אף שמחה... כשנשאל פעם על טעם מנהגו בזה, אמר שזו היא גמרא מפורשת ביבמות (סב): "האזוב את שכיניו, והמקרב את קרוביו כו", עליו הכתוב אומר (ישעיה נח, ט) "אז תקרא ווה יענה" ע"כ. הרי שמצווים אנו לקרב את הקרובים, ויש בזה עת רצון גדול שאפשר בשעת מעשה לבקש בקשות רבות והשם יתברך עונה ומרחם.

והוסיף לדייק בלשון הגמרא: "המקרב את קרוביו", שמשמע שהם קרובים כאלו הצדיכים קרוב... ותיבת "את" בא לרבות אף אם הוא לא ממש קרוב שלך, אלא קרוב רחוק... [עיי' בחידושי אגרות לפנה"ל שם על אהר, מה שהפליא בהו, עיי' שם].

שמעתי מפי קדושת אאמו"ר זצוק"ל, טיב מעשה נאה המלמד גודל מעלת שמחה של מצוה ואהבתה.

לפני עשרות בשנים היה נער אחד שלדאבון לב סר מדרך הטובה והישרה, לא הועילו כל התוכחות שניסו לחנכו ולהשיבו אל דרך הישר, ואף לא תחנוני אביו ואימו ומשפחתו, הוא החליט למרוד בכל דבר שבקדושה ור"ל. ואף היה מחפש תמיד דרכים ואופנים לקנטר וללגלג על עובדי השם ועל שומרי

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב' מהגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 • מתקשרים • מזמינים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!